

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četr leta 65 kr. — Naročina se pošilja upravnosti v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr
Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za ognanilla se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr.,
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ljudski shod kat. pol. društva za vranski okraj.

(Iz Šentjurija ob Taboru.)

Dne 27. junija je bil pri Sv. Juriju ob Taboru ljudski shod kat. pol. društva za vranski okraj. Bila je zastopana cela srednja Savinjska dolina, posebno veliko gostov je bilo z Gomilskega, Vranskega in iz Braslovč. Navzočih je bilo tudi več gg. duhovnikov. Zborovali smo na dvorišču g. Val. Južna.

Predsednik Al. Kokelj otvoril shod, pozdravi navzoče, predstavi volilcem g. drž. poslanca viteza Berksa ter mu podeli besedo. Gosp. vitez Berks se najprej zahvali volilcem za zaupanje, da so ga izvolili za svojega poslanca. Pravi, da je sam posestnik in da dobro ve, kaj tlači kmeta dandanes. Volilci so poslali svoje poslanke zato na Dunaj, da bi za-nje delali, toda pozitivnega niso mogli dosti storiti radi obstrukcije nemških zagrizencev in socijalnih demokratov. Obstrukcijo so delali zato, ker je vlada izdala jezikovno naredbo za češke dežele. Jezikovna naredba obstoji v tem, da bi bili Čehi, kar se jezika tiče, jednakopravni z Nemci t. j. da bi se tudi nemški uradniki morali naučiti češkega jezika, ako bi hoteli dobiti državno službo. Nemški zagrizenci in socijalni demokratje so pa radi tega takó kričali v zbornici, da drugi državni poslanci niso mogli sklepati za kmete koristnih postav. Glavni uzrok pa, da so takó kričali, ni bila jezikovna naredba, marveč tó, da bi s svojim kričanjem zopet dobili kak upliv na vlado, katerega so popolnoma izgubili. Dalje je g. poslanec govoril o strankah v drž. zboru, o večini, katera obstoji iz Slovanov in katoliških Nemcev, posebej je še omenil »kršč. slov. narodno zvezo«, v katerej so vsi Slovenci, Hrvatje in Rusi. Potem je omenjal predloge, katere je že stavil v državnem zboru, med katerimi je najimenitnejši tá, da naj bi se osnovala posebna avstrijska banka in oni, da bi se davki takó dolgo ne iztirjali in ne plačevali v tistih okrajih, dokler bi bili radi kake bolezni živinjski sejmi zaprti. Sol naj bi se dobila povsodi za jednako ceno v mestih in na deželi. Trgi Braslovče, Pilštanj itd. naj bi dobili pravico, da bi volili v mestni skupini. Koncem govorja je omenil, kak predlog še hoče staviti v zbornici radi uredbe davkov. Poslednjič je volilcem obljudil, da se vedno hoče ravnavati po geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Glasno pritrjevanje je sledilo tem besedam. Predsednik se je g. poslancu lepo zahvalil za njegovo poročilo in ga je prosil, da naj bi se še za naprej krepko potegoval za ubogega kmeta. Izreklo se mu je popolno zaupanje, kar so volilci pokazali s trikratnim klicem: Živio naš državni poslanec!

Za njim je govoril g. župnik in načelnik okrajnega zastopa na Vranskem Franc Zdolšek o sredstvih, kakó

se bi kmetu pomagalo. Rekel je, kako kmečki stan vedno bolj propada. Tega so krivi liberalci, ki so ljudem obetali zlata teleta, v resnici pa niso za-nje nič storili. Nakladali so jim vedno nova bremena, zraven so pa delali še državne dolbove. Leta 1848. je imela Avstrija 265 milijonov dolga, zdaj ga pa ima 3000 milijonov in Ogerska 2000 milijonov. Zato ni čudno, da se ljudje že delj časa gibljejo in si hočejo zboljšati svoj stan. Delavci v rudokopih, v tovarnah so si že marsikaj pribobili: 8 urni delavnik, zavarovanje za starost, za nezgode. Kaj pa se je za kmeta zgodilo, ki je podlaga državi? Nič! Zato so se kmetje začeli za volitve bolj zanimati in hočejo voliti le take može, ki bodo za-nje delali v državnem zboru. In Vam, g. poslanec, smo hvaležni, da ste prišli v našo sredo, da Vam tu izrazimo svoje želje. Prosimo Vas, le krepko se vselej potegnite za svoje kmečke volilce! (Konec prih.)

Pred važnimi izpreamembami.

(Konec.)

Akoravno se ne da reči, kedaj že pride oni čas, ko se bodo v Avstriji jele vršiti izpreambe, ki ji bodo dale drugo lice in ki bodo tudi odločile prihodnjost nam Slovencem, vendar dolgo ne bo več čakati; to uvidi vsak, ki ima le količaj zdrave pameti. Toda dragi ljudstvo, dobro si zapomni to-le: Narodi se borijo za duševne in gmotne koristi, kolikor je znano, že blizu šest tisoč let. Pa priboril si je vsikdar le tisti narod kaj, ki je v svojem popolnem številu z vso močjo in z neumorno vztrajnostjo se bil napel za svoj cilj. Vodje sami energični, previdni, neutrudni, skratka najboljši, narod pa mrtev, to še nikdar ni prineslo niti najmanjše koristi.

Iz tega pa sledi, da imaš ti, slovenski narod, v popolnem številu, z vso svojo silo in tako dolgo, dokler ne doženeš, zahtevati to, kar smo spoznali, da ti je sedaj v največji prid. Vodje, poslanci imajo biti le legat, skozi katerega ti govoris ter izrekaš svojo voljo. V to svrhu bo treba, da se misel o »Združeni Sloveniji« v narodu širi. Časopisi naj pišejo o tem predmetu vedno in vedno, v bralnih društvih naj se razpravlja marljivo in intenzivno, pri vsaki priliki naj se govorí o njem in navdušuje za njega; dobro bi tudi bilo, ako bi se po-ljudno in toplo pisana razprava o tem predmetu dala natisniti v mnogo tisočih komadih ter brezplačno razdelila med ljudstvo, nazadnje pa bi menda še tabori ne bili odveč. Beseda, ki se govori med narodnimi zastavami iz navdušenega srca tisočim in tisočim, ima pač le največjo moč. Kar meseca avgusta se naj vrše prvi tabori; če odlagamo, zamudimo.

Še nekaj, kar pa je zelo važno. Zahteva, o kateri govorimo, mora imeti v nas, v narodu, podlogo, da našim poslancem vlada ne bo mogla reči: »Vi želite slovenskih šol, narod vaš pa je le vesel vsake nemške besedice, ki jo prinese otrok iz šole; vi želite, da se pri uradih občuje slovenski, doma pa se pri vas vendar tako rado govoriti nemški; vaše želje niso želje vašega naroda, torej nimamo povoda, da vam jih izpolnimo«. O da takemu dnevu solnce ne bi nikdar vzšlo! V to svrhu nam je odločeno in na vse strani kazati svojo slovensko narodnost, ki se javlja v jeziku, v značaju, v noši in v šegah.

Posebno važno je, da povsod in vsikdar z besedo kažemo, kdo smo, in da smo narod, kateremu je naš jezik ravno toliko vreden, kakor vsakemu drugemu njegov. V družini, v občini, v mestu, pri trgovini, v uradu, povsod bodi tvoja beseda slovenska. Če vidiš, da se viha nos, ne ustraši se, bodi mož, ostani trden, ne zataji svoje matere; misli, da je oni, ki ti postane radi tvojega jezika neprijazen, slabši od tebe, ker je do bližnjega krivičen, in velikodušno se dvigni čez njega; nekoliko časa bo tebi nasproti mrzel, potem se pa bo privadil, ker ne odnehaš, in tem višje te bo spoštoval, ker mora priznati, da si značaj. Namerilo se ti bo tu in tam, da naletiš na trdega inorodca; nič ne dé; če vidiš, da v resnici ne razume slovenski, potem govoriti z njim, kakor moreš; pa prva beseda naj ti bo vsikdar slovenska. Ali je tebe kedaj Nemec ali Lah ali Francoz ali Anglež ogovoril slovenski? Ne bodi ti edini na svetu šleva!

Poznamo družine, v kajih sta oče in mati čisto slovenskega rodu; živita v slovenskem kraju, pohajata slovenske veselice, toda z ljudmi govorita, če le možno, nemški, deca njihova pa še jedne besedice slovenske ni slišala iz njihovih ust; takim rečemo: »Če nočete opustiti te breznačajnosti takoj, vedite, da vas je narod slovenski z zaničevanjem izobčil! Kar velja za govor, to veljav za pismo. List tvoj naj je slovenski od nadpisa do naslova. Če se bojiš, da bi mu vsled slovenskega naslova bilo sojeno, bloditi po vseh poštah sveta, predno najde prijatelja tvojega v bližnji vasi, piši naslov tako, da bodo ime, značaj in kraj v imenovalniku, tako-le: N. spr. gosp. Janez Bučar, posestnik, Nova vas, pošta: Poljčane. N. spr. pomeni: Naj sprejme; kraj in pošta, na koja se poštni uradnik ozira, sta v imenovalniku, t. j. v tisti obliki, v koji se nahajata v krajevnem imenu, ki ga ima vsaka pošta, in tako ni mogoče, da bi list ne prišel rednim potom v določeni mu kraj. Če imaš na lista napisano »v Poljčanah«, krivda sicer ni tvoja, ako list blodi po več tednov po svetu, ampak neslovenskega poštnega uradnika, ki ne pozna mestnika slovenskih samostalnikov ter v svojem imenu »Poljčanah« seveda zastonj isče, pa škodo le imaš ti. Dobro vemo, da se nasvetovani naslov slovenski ne glasi tako dobro, pa kaj hočemo, dokler nimamo samih slovenskih uradnikov.

Tiskovine, ki ti jih nuja urad, naj si je poštni, ali davčni ali sodiščni, sprejmi le takrat, ako so slovenske; po zakonu imaš pravico zahtevati slovenski recepis, ako je naslov slovenski, slovenske dopisnice, slovenske poštne nakaznice, slovenski poziv, slovensko davčno knjižico i. dr. Imajo pri vseh uradih take (poleg slovenskega je tudi nemško) tiskovine, ker jih morajo imeti, a dajati jih nočejo, da lahko na Dunaj poročajo, slovenski narod ima rajši nemške tiskovine. Tako torej delajmo, in dosegli bodemo, po čemur težimo, dosegli bodemo našo »Združeno Slovenijo«. Da se pa ne bode pozabili, k čemur smo tukaj opominjali, oziroma da se bo nekaternikom slaba vest vzinemirjala tako dolgo, dokler se ne izpreobrnejo, klicali bodemo v »Slovenskem Gospo-

darju«, in to naj storijo tudi drugi listi neprestano: »Govorite in pišite povsod in vsikdar le slovenski in zahtevajte slovenske tiskovine, držite se tudi slovenskih šeg in slovenske noše!«

Tekom našega spisa prišel nam je v roke slovenski časnik, ki navdušuje narod za »Zjedinjeno Slovenijo« leta 1848., t. j. za združenje slovenske zemlje v jedno kraljestvo s svojo upravo. Vsako reč o svojem času; sedaj to ne gre. Ostat nam je vendar v okviru zahtev vladne večine, koje del so naši slovenski poslanci. V teh zahtevah pa je razločno izrečeno, da se kraljovine ne smejo kršiti. Sicer nam vlada reče: »Tam ste zahtevali to, tukaj zahtevate to; vi ne veste, kaj hočete; bolje si premislite in pridite drugokrat«. Tudi to ne gre, da bi vsi Slovenci, kakor smo tudi čitali, imeli poleg obstanka kraljovin le jeden deželni šolski svet, kajti temu je predsednik ces. namestnik, in končno se gospodarska in kulturna stran vendar ne dasta popolnomo ločiti. Če so deželni šolski nadzorniki slovenski in njih delokrog sega črez kraljovinsko mejo, in drugače bi tudi ne moglo biti, in če pomislimo, da je za razvoj šolstva deželni šolski nadzornik v prvi vrsti merodajen, in če dalje pomislimo, da je sodstvo do druge instanče jedinstveno, in da so nam in jeziku našemu meje, v kajih je on gospod, določene, potem se bode vendar tudi v naši celoti izražala neka jedinstvenost, ki odgovarja slovenskemu značaju. Tudi mi si želimo zjedinjene Slovenije leta 1848., ali ob jednem se nam zdi modro in torej politično, vsikdar težiti le po tem, kar se da dosegci. Le korak za korakom, ne dveh ali treh na krat, sicer pademo. Če smo dosegli to, za kar navdušujemo, storili smo itak orjaški korak. Če smo duševno prosti, dalo se bo tudi drugo v kratkem.

Cerkvene zadeve.

»Venec cerkvenih bratovščin«.

V Ljubljani je začel izhajati s početkom tekočega leta nov cerkveni mesečnik: »Venec cerkvenih bratovščin«, ki ga v vsakem oziru izvrstno urejuje č. g. dr. Frančišek Ušenčnik. Prinaša na celi poli, 16 stranij velike osmerke, izredno lepe in spodbudne članke, poročila itd. o »Vednem češčenju presv. Rešnj. Telesa«, o apostolstvu molitve, (tudi molitne namene za ves mesec in za vsaki dan), o božjem Srcu Jezusovem, o praznovanju prvega petka v mesecu, o raznih bratovščinah, tudi o tretjem redu sv. Frančiška. Članki z naslovom: »Izklice presv. Srcu Jezusovega«, ki se v vsakem zvezku nadaljujejo so tolikanj izborni, da si v tem oziru ne moremo nič kaj boljšega želeti. Da, to se pravi zbuhati pravo pobožnost, oživljati resnično ljubezen božjo med našim vernim slov. ljudstvom! Kar najbolj mogoče iskreno priporočam ta list na vse strani. »Venec cerkvenih bratovščin« izhaja vedno vsaki mesec in stane po pošti posiljan 72 kr. na leto. Naročina se posilja upravnosti, Kopitarjeve ulice št. 2. Letos izdani zvezki se še vsi dobivajo. Zagotovljam, da ne bode gotovo nikomur žal, kdor si ga naroči.

M. L.

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti.

(Govoril dne 27. maja na podučenem shodu središkega bralnega društva „Edinost“ Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.)
(Konec.)

Se pred kakimi petnajstimi leti so prodajali vino-rejevi po okolici četrtinjak mošta po 60—70 gld. in pri

tem so se še pobahali, češ: »Hvala Bogu, drago sem prodal vino!« A danes? Za polovnjak kiselice, kakoršna je prirasla lani, ponujali so nam vinotržci povprečno po 60 gld.

Iz tega pa sledi, da se nam je poprijeti vinoreje, te velevažne stroke z vso ljubeznijo in skrbjo ter da se sprijaznimo tudi z vsemi na to stran spadajočimi, neizogibnimi novotarijami, in da ovržemo ono pravilo, ki pravi, da je najbolje gospodariti tako, kakor so nas učili starisi.

Da ni dobro vse, kar je novega, kar brez premiselka ovreči, o tem so se prepričali do dobra vsi oni vinogradniki, ki so se v svoji trmi ali svojeglavosti tako dolgo protivili škropljenu proti peronospori ali strupeni rosi. »Kakor je smod prišel, tako bode spet prešel«, so rekli ter se posmehovali onim, ki so hodili s škropilnicami okrog po vinogradih. Jeseni je bilo seveda napak. Kdo se je sedaj smejal, kdo pa jezik, ni mi treba omenjati. Torej rěk: »Ovak so naši starci delali, pak so vsega mnogo imali« nima zlasti v vinoreji sedaj nobene veljave več.

Kaj pa je uzrok temu velikanskemu preobratu na polju vinoreje? Odgovor na to vprašanje je znan vsakemu dovolj. Uzrok so namreč raznovrstne nadloge, koje že nekaj let sem tepejo naše vinogradnike ter zmanjšujejo njih pridelek. Vsled teh nadlog pa tudi trta od dne do dne bolj peša, in stari vinogradi zlasti po nekaterih krajih vedno bolj izginjajo. Da se omikanvi vinoreje in učenjaki vsem raznovrstnim škodljivcem trte postavlajo po robu in da iščejo sredstev, kako iste zatreli, razume se pač samo ob sebi.

Najhujša sovražnika vinske trte sta pri nas trtna uš in pa peronospora ali strupena rosa. Prva, namreč trtna uš, je za vinorodne kraje tako velika nesreča, da nam bode le z največjim trudom in z največjim naprom gmotnih in duševnih močij s koristjo povzdigniti na nastalih pustinjah nove vinograde. Zakaj učenjakom se še do sedaj ni posrečilo, izumeti sredstva, s katerim bi bilo moči uničiti trtno uš, ne da bi se poškodoval tudi trs. Ako bode torej v našem vinorodnem kraju trtna uš, ki še sedaj samo tu in tam naznanja svoj prihod, dospela s svojim pogubnosnim delovanjem tako daleč, da se bodo tudi najbolj nevernemu Tomažu odprle njegove sedaj še zaslepjene oči, tedaj ne bode druga sredstva, nego to, da si zasadimo vinograde z novimi, na ameriško trto cepljenimi domaćimi trtami, ako sploh hočemo še vinorejci ostati. Amerikanizovanje je torej po današnjih izkušnjah jedina pomoč, rešiti vinograde gotovega propada.

Drug sovražnik naše trte, sovražnik, kojega so se ljudje v vinorodnih krajih še bolj preplašili, kakor pa hudobne trtna uši, je peronospora, strupena rosa ali po našem »novi smod«. Dá, še dandanes povzroči ta škodljivka pri mnogih vinogradnikih več strahu in skrbij, kakor najhujša šiba naše gorice, toli preklicana trtna uš. To pa radi tega, ker je peronospora bolj splošna bolezen in se njeni učinki pokažejo takoj, medtem, ko se pojavlja trtna uš le tu in tam ter se škoda tega na skrivenem delujočega mrčesa občuti in spozna še le polagoma. Trtno uš pozna pri nas marsikdo le po imenu, medtem ko je veliko škodo, kojo mu je povzočila peronospora, že bridko občutiti moral.

Kaj je peronospora ali strupena rosa?

Kaj je torej peronospora ali strupena rosa? Je-li rosa, kakor pravi nje ime? Ne! Je-li žival, kakor trtna uš? Tudi ne! Peronospora je prikazen (bolezen), ki nastane vsled neke prav majhne glivice ali gobice na listju vinske trte. List, na kojem ta bolezen nastane, začne se sušiti in predčasno odpade. Posledica tega pa

je, da niti grozdje, niti les dozoreti ne more. Da na tak način trs zeli trpi, pač vsakdo dobro vé, zakaj kar so pri človeku pljuča, to je pri rastlini listje.

Od kod pa je prišla ta vinogradska bolezen v naše kraje? Pritepla se je, kakor trtna uš k nam iz Amerike, kjer jo poznajo že dolgo. V Evropi so jo najprej in sicer l. 1878 opazili na Francoskem; od tod se je naglo širila po gornji Italiji, Švici, Grškem, Ogerskem itd. V naš, to je v ljutomersko-ormoški vinorodni okoliš se je pritepla, kakor znano, l. 1887 in 1888, ko smo pridelali znano kiselico.

Zanimivo je, kako ta glivica deluje. Na listu, koji peronospora napade, naredi na spodnji strani nežne, belemu plesnivcu podobne pičice ali vejice; spočetka so nakopičene te pičice ob listnih žilah, pozneje pa zaledjejo več površja.

Kako pa ta plesnivec nastane? Glivica pride na zgornjo stran lista; kmalu se zarije vanj in napravi tam neko nežno mrežasto tvarino, kateri pravijo učenjaki micelij ali podgobje. Micelij ima vsaka goba ali gliva, tudi jedilne gobe, n. pr. globanje, pri katerih tiči v zemlji.

Iz podgobja se prikažejo na spodnji strani lista majhne, vejicam podobne nitke; te na konci otečejo ter rodé prav drobno, hruškicam podobno semenje, takoj imenovani tros ali kliena zrna. Ta tros, ko dozori, odpade, in veter ga odnese na druge, sosedne trte, kjer kali, ter nadaljuje v novih naselbinah svojo škodo.

Ker se naredi na jednem samem listu po pol milijona in še več trosov, katerih more vsak pri ugodnih razmerah na trtinem listu kaliti, zato je pač razumljivo, zakaj ta bolezen tako neizmerno naglo napreduje.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 5. julija v Mariboru (tudi za konje), na Rečici, Podplatu, Vidmu, v Vuzenici, Vojniku in pri Sv. Petru pri Cmureku. Dne 6. julija v Spielfeldu in Radgoni. Dne 7. julija v Lučanah in Imenem (za svinje). Dne 8. julija pri Sv. Emi, pri Sv. Juriju ob Pesnici, v Pišecah, na Hajdinu in na Bregu pri Ptaju (za svinje).

Dopisi.

Iz Nove Štife pri Gornjem gradu. (Zbor.) Pri nas so se nekateri možje, res pravi rodoljubi, lotili sicer težavnega in dostikrat tudi zelo nehvaležnega posla ter ustavonili za našo občino kmetijsko in bralno društvo, katero hvala Bogu, vkljub različnim neugodnim razmeram še precej dobro napreduje in upati je, da bode zanimanje postal vedno večje; izvoljeni odbor bode gledal porabiti vsako priliko, katera bi povspeševala napredok društva, ter ob jednem napredek vseh župljanov. Daj Bog, da bi kmalu vsi spoznali, kako potrebno jim je združevanje, kako potreben duševen in gmoten napredok. Le v slogi je moč! Omenjeno društvo je zborovalo dne 20. junija v tukajšnjej novopostavljene šoli prvokrat po svojej ustanovitvi in pri tem zborovanju je društveni predsednik, g. učitelj Kelc, prednašal še razmeroma precej številnemu občinstvu o izvršitvi pregleda zemljarskega katastra, kar se bode letos vršilo, ter razlagal postavo od dne 17. aprila 1896, zadevajočo povzdigo reje goveje živine. Navzočniki so prednašatelja zelo pazljivo poslušali ter sledeče prednašateljeve predloge vsprejeli z navdušenjem soglasno: 1. Da državni in deželní zbor skrbi zato, da se povzdigne kmetijstvo, posebno živinoreja v teh krajih, v ta namen naj se preskrbi zadosti plemenskih bikov, 2. da se osnuje kmetijska šola na Spodnjem - Štajarskem s slovensko-

nemškim učnim jezikom in sicer v okraju celjskem, 3. naj dotične oblasti skrbe za to, da se tukajšnji škofovski pašniki preveč ne zarastejo z drevjem, kakor se to žal, po sedajšnjem oskrbniku v veliko škodo živinoreje pripušča, a nasprotno se pa skoraj vsako leto terja višja najemnina od pašnikov. — Da se pri prihodnjem zborovanju vidimo še v mnogo večjem številu, k temu pomozi Bog in zavednost naših vrlih kmetov!

Iz Celja. (Razno.) Slovenci v Celju imamo sedaj res krasni »Narodni dom«. V njem se zbirajo razna društva, ali vendar je celo društveno življenje nekako mrtvo. Pred enim letom se je toževalo, da nam manjka prostorov in zaradi tega je gibanje in življenje narodnih društev tako zaspalo in omejeno. No, sedaj je ta nedostatek odpravljen, ali kakor že rečeno, društveno življenje je še vedno mrtvo. Prijeljajo se veselice sicer zelo redke, in za pristop k istim se zahteva, menda nalašč zaradi tega, da jih nižji slojevi ne morejo obiskovati, tako visoka vstopnina, kakor da bi med spodnje-štajarskimi Slovenci bila sama aristokracija in bogataši. Nasledek temu je, da društveniki, ki morajo že itak dopričati žrtve z mesečnimi doneski, nimajo od takih zabav nič, društvene veselice pa so navadno slabo obiskane. Obžalujemo, da moramo priznati, da so bile društvene razmere, dokler ni bilo »Narodnega doma«, boljše urejene, kakor pa so sedaj. — Krέmo v »Narodnem domu« oskrbuje in vodi narodna čitalnica, a če prideš v isto, ne najdeš drugega časnika kakor, strmi, »graško tetko« — pogreša se samo še »Deutsche Wacht« — kmet pa zastonj poprašuje po »Slov. Gospodarju« in »Domovini«. Sicer pa menda že vodstvo vé, kaj stori, ker zahajajo sami tujci (?) v »Narodni dom«. Toliko za danes; ostalo si še prihranimo za pozneje, ako se vodstva društvene ne bodo ganila, da odpravijo nedostatke, ter pokazala da jim je tudi kaj za društveno življenje in ne samo za monopol na »Narodni dom«. Pravicoljubi.

S Teharjev. (Zborovanje) [Konec.] O drugoj točki, o preskrbi za starost, je govoril načelnik društva. O takih rečeh se pri nas premalo govorji. Poudarja se dan za dnem, kako kvarljiva in neumna je socijalistična stranka, a premalo naglašamo, kake pravice smejo zahtevati in morajo dobiti delavci. 1. Vsak delavec mora imeti, kakor že papež v svojej slavnjej okrožnici učé, tako plačilo, da lahko pošteno preživi sebe in svojo družino. 2. Pravico ima do poštenega in zdravega stanovanja. 3. Preskrben mora biti za boleznen in če ga zadene nezgoda, ko ne more več delati. 4. Preskrben mora biti za onemoglost in starost. Sedanje postave o tem niso zadostne in se mnogokrat, kakor uči izkušnja, prekršujejo in prestopajo. Zato premnogokrat dobivajo samo prav malo pokojnino, katera je morebiti zadostna za počasno umiranje, a nikakor ne za človeško življenje. Morajo torej na stare dni stradati, če prav so ves svoj vek pošteno delali, in nadlegovati morajo za podpore tudi še svoje občine, ki so pa same ubožne in tudi nevoljne, dajati podpore ljudem, ki so morebiti ves svoj čas drugod preživelci in vse svoje moči drugod pustili. Država je torej dolžna gledati na to, da bode vsak pošten delavec lahko mirno preživeval onemogla svoja leta, brez bede in brez nevoljne miloščine. Če se to napravi, in če se vrh tega uredi še tudi to, da vsak delavec od čistega dobička tvornice (fabrike) ali rudo-kopa itd. dobiva določen del odstotkov in imej tudi kolikor toliko upliva na vodstvo, če se to osnuje, potem bode vsak pošten delavec lahko pokojno živel in pokojno zrl v bodočnost in ne bode se treba bati silovitega prevrata, ki nam sedaj grozi, vsem v kvaro, a nikomur ne v korist. Tudi tisti, ki mislijo, da so socijalni demokratje, ker ne uméjo, kaj so in kaj namerjajo te vrste ljudje, bili so do konca zadovoljni s temi našeli krščan-

skega socijalizma. — Da bi pač vsi še o pravem času spoznali, kje in kdo so res pravi prijatelji delavskega stanu: ne tisti, ki zaradi tega, ker so zato dobro plačani, hrume in razburjajo samo, ampak tisti, ki se na svojo škodo resno trudijo, da bi se delavcem vzboljšalo razmerje!

Iz Žič. (40-letnica župnikovanja.) Dne 16. junija se je bilo dopolnilo štirideseto leto, odkar so bili naš č. g. župnik Gašpar Zabukovšek k nam prišli. Že 1893. leta so peli slovesno svojo zlato sv. mašo, lani so pa trije njihovi učenci tri nedelje zaporedoma tukaj peli novo sv. mašo. Gotovo redki dogodki! Ko smo zadnji praznik sv. apostolov Petra in Pavla obhajali god našega farnega priprošnjika sv. Petra, so vlč. g. dekan konjiški v začetku svojega slavnostnega govora razgrnili pismo prečast. kn. šk. konzistorija, iz katerega so nam nazzanili, da so naš premil. g. knezoškof ukazali toliko letnemu zvestemu duš. pastirju, č. zlatomašniku, našemu g. župniku častitati ter jim objaviti višjepastursko popolno zadovoljnost. To visoko odlikovanje je napravilo najugodnejši utis na osemdesetletnega č. gosp. župnika, kakor na njihovo verno udano čredo, pa tudi na nas sosedje, ki smo se bili k tej svečanosti zbrali v obilnem številu. Na mnoga leta!

Sosed J.

Z Laškega. (Nesreča.) Kdo bi bil mislil, ko se je na dan presv. Rešnjega Telesa vršila slovesna procesija in je vse veselo bilo, da bo popoludne velika nesreča obiskala našo faro! Ob pol 3. popoludne prgnala se je strašna burja in blisk je udaril v najboljšo kmetijsko hišo v občini Sv. Kristof št. 2 pri Janezu Petku, po domače Kajtna. Hipoma je vse posestvo bilo v plamenu. Gospodinja, trudna od vsakdanjega dela, zaspala je bila pod kozolcem. Udarec jo vzbudi, ona zagleda nesrečo, pomaga še živino iz hleva goniti in — naenkrat se zgrudi mrtva na tla. Srčna kap jo je zadela. Bila je najbolj pridna gospodinja iz cele fare, bila je spoštovana povsod, kakor je pričal tudi njen pogreb, katerega se je udeležilo ogromno število ljudstva ne le kmečkega, ampak tudi iz trga. Slutila je mogoče, da jo Vsemogočni hoče poklicati pred svoj sodnji stol; kajti še pred enim tednom je sprejela po svoji navadi sv. zakramente in priporočala se je domačemu gospodu kaplanu v prošnjo za srečno zadnjo uro. Naj počiva v miru! Nam je zavustila opominj: »Čujte in molite, ker ne veste niti dneva, niti ure!«

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Sijamski kralj Kulalongkorn je obiskal Nj. veličanstvo svetlega cesarja. — Notranji politični položaj še je vedno nejasen. Grof Badeni bi kaj rad spravil liberalne veleposestnike v večino državnega zbora. Toda ti može bode ondi le skrbeli za židovske bogatine ter ovirali postave, ki bi bile na korist kmetom in obrtnikom.

Češko. Več nemških občinskih zastopov je sklenilo, da nočeojo več pobirati davkov in opravljati nekaterih pisarij za okrajna glavarstva. To je sklep nemških kričačev; ljudstvo bode pa imelo samo večje stroške. — V Ustje je prišlo na shod nemške zveze 6000 ljudij. Poslanec Zimmermann iz »rajha« pa ni smel čez mejo.

Štajarsko. V Ljubnem na Gornjem Štajarskem so v nedeljo otvorili zgodovinsko razstavo. Največ rečij je razstavljenih iz leta 1797., ko so Francozi prodri do Ljubnega in se je ondi začel sklepati mir, ki se je pozneje dosegel v Kampoformiju.

Koroško. Katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence ima prih. shod dne 4. julija v Gozdanjah. — Dne 11. julija, ko bodo v Celovcu v veliki nemški rog trobili nemčurji planinskih dežel, bode se v Velikovecu blagoslovila zastava narodne šole.

Kranjsko. Blagoslovilje zastave pevskega društva »Ljubljana« se je v nedeljo vršilo izredno krasno; 65 slov. društev je bilo zastopanih. — V Ljubljani se je osnovalo društvo krščansko - socijalnih železničarjev. — Andreju Praprotniku se v nedeljo odkrije spominska plošča v Podbrezju.

Primorsko. V Trstu se je ustanovila »Banka agrikola«, ki bode posebno Slovanom posojevala denar, da jih tako dobi v lahonske mreže. Slovani, pozor! — V Pulju pomorske vojake z živežem zalaga neki Italijan z Laškega. Škandal!

Ogersko. Ob § 16 tiskovne postave se bržas spotakne baron Banffy, ker še dozdaj ni ta § vsprejet. — Na jesen bode v Budapešti velik shod nemadijarskih narodnostij, da protestujejo zoper madjarsko nasilstvo. — V Alföldu je med ženjci in žanjicami štrajk že prenehal, v drugih krajih pa še ne.

— Vnanje države.

Rim. Sv. oče rimski papež v kratkem pošljejo nadškofo Makarija k avstrijskim škofov s prošnjo, naj mu ti pomagajo skrbeti za eritrejski misijon v Afriki.

Francosko. Predsednik republike Faure se v drugi polovici avgusta odpelje v Petrograd obiskat ruskega carja. — Vlada je tudi letos zaprla več duhovnikov, ker so na božjega Telesa dan priredili očitne procesije z najsvetjejšim zakramentom.

Belgijsko. Ker v armadi služijo večinoma samo kmečki in delavski sinovi, zategadelj je v armadi že prav veliko socijalnih demokratov. Nedavno je neki tak socialist v vojaški suknji očitno govoril zoper kralja in vlado.

Angleško. Prvi ministri onih ednajsterih naselbin, ki imajo lastno upravo, so postali udje tajnega sveta in ostanejo po slavnostih kraljičine 60letnice še nekaj tednov v Londonu.

Nemško. Cesar Viljem pojde v Petrograd dne 7. avgusta, na jesen pa pride na Ogersko k velikim vojaškim vajam. — Že par tednov se govorí o spremembah v ministerstvu; toda kaj določenega še ni prišlo na svetlo; le to utegne biti gotovo, da Miguel dobi kako odlično mesto v ministerstvu.

Turško. Mir med Turki in Grki še vedno ni sklenjen. — Albanci v Macedoniji, Epiru in Tesaliji so postali nemirni. Njih voditelji zahtevajo od turške vlade, naj zasede vso Tesalijo, ker tesalski Albanci nočejo biti več pod grškim kraljem.

Kreta. 1200 Turčinov iz Kandijs se je pri Kanli Kastel spoprijelo z ustaši. Unela se je več ur trajajoča bitka. Turčinov je bilo ubitih 13, 12 pa ranjenih. Tudi ustaši imajo več ubitih in ranjenih. Tako skrbijo evropske velevlasti za red na Kreti! — Guverner na Kreti postane bržas Numa Droz, bivši švicarski predsednik.

Za poduk in kratek čas.

Socijalist.

(Spisal Ant. Solnce.)

II.

To je bilo gibanje in življenje pri Vaupotiču! Natakarji in natakarice so švigale po sobah, veži in kuhinji kakor pisani metulji po toplem pomladanskem

vzduhu; Vaupotič sam pa je zapovedoval sedaj temu, sedaj onemu ter oblastno hodil od sobe do sobe in od mize do mize, motreč s svojim zvedenim očesom, kako izpolnjujejo pokorni mu duhovi njegove stroge ukaze. Danes po večernicah se je imelo vršiti pri Vaupotiču ljudsko zborovanje, ali kakor se je izražal Anton Fajs, slovenščina. Bogatašev študent je prevzel vso potreben skrb za zborovanje. Vroči poletni dan je bil kaj ugoden za današnjo uprizoritev.

Tam v zadnji hiši je že sedel mladi Bogataš s svojimi tovariši pri pijači ter čakal, da pridejo ljudje od večernic. Potem se ima takoj začeti zborovanje. — »Dolgo trpi«, izpregovori Bogatašev študent ter si popravlja rudečo zavratnico in dopadljivo pogleda rudeči klinček v suknjini luknji. Mlaši dijaki mu s kimanjem in s prisiljenim nasmehom potrdijo njegove besede, starejši pa, Bogataševi sovrstniki na vseučilišču, se začnejo lecati in iztegovati rôke ter noge, kazajoč, da je tudi njim dolgočasno čakati.

Bogataš potegne uro iz žepa ter začne računiti: »Vsaki čas bo gotovo. Ti, gledaj pri oknu, kdaj bodo začeli ljudje prihajati iz cerkve.« — Jeden izmed mlajših dijakov, kateremu je Bogataš namignil, stopil je k oknu. Drugi pa so ostali pri mizi. Tu in tam je naredil kateri kako opazko. Ni jim bilo sedaj za govorjenje, vsi so že nestrpljivo čakali na začetek zborovanja.

»Zdaj gredo!« vsklikne veselo čez nekoliko časa mladi opazovalec pri oknu. V hipu je bilo celo omizje na nogah ter priskočilo k oknu, da se prepriča, ali se tovariš ni zmotil. Nato pa so jo popihali iz sobe ter se postavili pred hišo, da bi ljudstvo video, kako željno je pričakovano. — Počasi so se napolnili prostori Vaupotičeve gostilne z radovednimi poslušalcji. Veliko žensk niti ni našlo prostora v sobah, zato so se postavile zunaj pred okna, da ujamejo vsaj tam kako besedo. Anton Fajs še ni bil navzoč. Čvrk je povedal županu, ki ga je vprašal, da še sedi pri njem ter piše svojo osminko.

Bogataš otvori zborovanje s kratkim, ciřastim pozdravom. Nato so dijaki zapeli pesem. Potem nastopi jeden vseučiliščnik, tudi z rudečo zavratnico in rudečim klinčkom v suknji ter v drznih potezah slika bedo inuboštvo sedanjih časov. Zopet pesem. Med tem se je priril tudi Anton Fajs v sobo, kjer se je zborovalo. Ko se je pesem odpela, stopi mladi Bogataš na govorniški oder. Zmagovito se ozre po ljudstvu, si popravi lase, se odkašlja, prikloni ter začne govoriti:

»Predrago ubogo ljudstvo obojega spola! (»Vrag, ta zna!« pošeplil je Fajs zadovoljno svojim sosedom ter puhnil v nje neprjetni žganjični duh, da so se nekateri nevoljno umaknili njegovi bližini.) Moj sodrug in predgovornik Vam je z živimi besedami naslikaluboštvo in bedo, ki razjeda sedanje človeško družbo. Po tem, kar smo slišali, je vsebina mojega govora jasno zaretana. Človeška družba je bolnik, ubog bolnik. Treba ga je torej ozdraviti. A kdo ga naj ozdravi? Ali veste povedati zdravnika? Nič ne de, če še ne poznate njevega imena, zdravnik še je mlad. Imenuje se socijalizem. . . . Govornik je za trenotek pôstal, da bi opazoval utisek svojih besed na poslušalce. Fajs je z odprtimi ustmi čakal, kedaj se omeni delitev. Govornik nadaljuje: »Socijalizem bo ubožano in osiromašeno človeštvo rešil pretečega pogina. Toda, vidim Vam na obrazih, da bi radi vedeli, kako bo neki zdravil ta čuden mož. Predrago ubogo ljudstvo obojega spola! Socijalizem bo zdravil po receptu: Bratstvo, jednakost in prostost! Kadar bo socijalizem dobil človeštvo v svoje roke, tedaj si bomo ležali vsi ljudje med seboj v bratskih objemih ter se nerazrušljivo ljubili kakor bratje in sestre. (Fajs se je držal čudovito resno.) Ka-

dar bo socijalizem zavladal med ljudmi, tedaj si bomo vsi jednaki, tedaj bodo ubožci izginili, kajti med vse se bosta denar in posestvo jednak razdelila. (Fajs je veselo zaprl usta ter dregnil svojega soseda med rebra, češ: poslušaj!) Kadar bo socijalizem prešinil vse ljudi celega sveta, tedaj bo ubogemu človeštvu zasijala tudi prostost. Vsak bo lahko prosto delal, kar bo hotel. Danes bo gospod, jutri kmet, danes kmet, jutri gospod. (Tudi Fajs se je neverjetno nasmejal.) Socijalizem bo tako preobrazil človeško srce in um, da bo vsakdo za vse sposoben. (Fajs je postal zopet resen.) Predrago ubogo ljudstvo obojega spola! Okleni se socijalizma, ako hočeš izboljšati tužno svoje stanje. Postanimo socijalisti in socijalisti in zopet socijalisti! (Fajs je ponavljal v duhu to besedo in si jo — zapomnil.) Kadar bo nas zadosti lepo število, tedaj se bodo izdale nove postave, ki bodo prinesle človeštvu polno srečo. (Fajs je iskal z očesom župana.) Zato pa pomagajte danes tudi po svojih skromnih močeh, da se povsod lahko razširi osrečujoči socijalizem. Da se podpirajo oznanjevatelji socijalizma po drugih deželah, v ta namen se bo namreč danes pobiralo. Pokažite, da socijalizem ne ljubi samo praznih besed, ampak tudi dejanja! Z željo, da bi se mnogo nabralo, sklepam svoj govor!«

(Konec prih.)

Smešnica. Noe usadi trto. Pride satan in jo poškropi z jagnjetovo, levovo, opičino in svinjsko krvjo. »Kaj pa to pomeni?« vpraša Noe. Satan mu odgovori: »Če boš vina spil eno mero, boš nedolžno-vesel kakor jagnje; če dve meri, srčen kakor lev; če tri, norčav kakor opica; če pa štiri, potem pa boš tak, kakor svinja!«

Razne stvari.

Domače. (Mil. knezoško) bodo zakrament svete barme delili v šmartinski dekaniji dne 3. julija v Št. Janu pri Spod. Dravogradu, dne 4. v Slov. Gradcu, dne 5. pri Sv. Petru, dne 6. v Pamečah, dne 7. v Starem trgu, dne 8. v Selah, dne 9. v Podgorju, dne 10. v Razborju, dne 11. v Šmartnem pri Slov. Gradcu, dne 12. pri Sv. Miklavžu, dne 13. v Št. Iiju pod Turjakom, dne 14. pri Sv. Vidu in 15. v Doliču.

(V dekaniji Št. Lenart v Slov. gor.) je bilo 2166 otrok birmnih in sicer v Št. Lenartu 267, pri Sv. Juriju 337, pri Mariji-Snežni 194, pri Sv. Ani 287, pri Sv. Benediktu 190, v Negovi 250, pri Sv. Trojici 196, pri Sv. Bolfanku 150 in pri Sv. Rupertu 295.

(Okrajni zastop na Vranskem) je sklenil jednak resolucijo kot celjski, da bi visoka c. kr. vlada izdala tudi za slovenske pokrajine jezikovno naredbo, kakor jo je za Česko in Moravsko. Vnela se je bila burna debata; jedin Nemec v zastopu je hotel resolucijo preprečiti, a ker je videl, da vse nič ne pomaga, je jezen odšel. Mi smo pa spoznali, da Nemci Slovanom ne morejo biti pravični.

(Shod volilcev.) Prihodnjo nedeljo, dne 4. julija, bo poročal na shodu volilcev v Zrečah v hiši gospoda Petra Dobnika ob 3. uri popoldne čast. gospod državní poslanec Josip Žičkar o razmerah v državnem zboru. Volileci, pridite v prav obilnem številu!

(S Teharjev.) Naš občinski odbor je dne 28. junija naslednjo resolucijo enoglasno sprejel: »Občinski zastop teharski udobrava jezikovni naredbi za Česko in Moravsko kot čin pravičnosti ter prosi visoko vlado, da izda take naredbe tudi za vse slovenske pokrajine in tako uresniči člen XIX. državnih osnovnih zakonov.« Ta resolucija se je državnemu poslancu gospodu vitezu Berksu izročila.

(Iz Ljutomera) se nam poroča, da je zadnjo soboto večer bil strašen vihar in naliv. Večkrat je tudi udarilo, toda strela ni nikjer povzročila posebne škode, pač pa je naliv precej poškodoval njive.

(Vsprejem na mariborski gimnaziji.) V prvi razred se zdaj vsprejemajo učenci dne 16. julija od 3. do 6. ure popoldne v učni sobi II. B. razreda, vsprejemna skušnja pa bode dne 17. julija ob 8. uri popoldne.

(Deželna nižja gimnazija na Ptaju.) Napoved učencev za I. razred se vrši dvakrat in sicer: ali dne 15. julija od 10. do 12. ure, ali pa 16. septembra, dopoldne od 10. do 12. ure. — Sprejemna skušnja se začenja vsakokrat ob dveh. — V II., III. in IV. razred se bodo sprejemali in upisovali učenci 17. septembra od 4. do 6. ure. — Ptuj, dne 1. julija 1897. — Tschonet, ravnatelj.

(»Weinbautag«) ali shod vinogradnikov je bil v nedeljo in ponedeljek v Mariboru. Vseh udeležencev je bilo blizu 300, ki so prišli s Štajarskega in Nižje-Avstrijskega. Naši slovenski vinogradniki pa o tem shodu niso smeli ničesar zvedeti, ker sklicatelji shoda o tem nobenemu slovenskemu časniku nič niso hoteli sporočiti.

(Bela žena.) Dne 23. junija je umrl splošno znani in zasluzni vpokojeni nadučitelj na Sladki gori, gospod Gregor Anderlüh. Priporoča se znancem v molitev.

(Strela.) Zadnjo soboto proti noči je treščilo v visok jagned tik nezavarovane vinčarije Franca Žižka v Zimici v Slov. goricah. Iskre so odletele v poslopje, ki je bilo potem kmalu v ognju in je vse, kar je bilo v njem, zgorelo.

(Duhovniške spremembe.) Dne 27. junija je umrl čast. gospod Anton Ostrožnik, župnik v Pamečah. Naj v miru počiva! — Provizor v Pamečah je postal čast. gospod Anton Raušl, ondotni prov. kaplan. Župnija Pameče pa je razpisana do dne 10. avgusta.

(Društvene.) (Dijaški kuhinji) v Mariboru je darovala vrla gospodinja Marija Korošec, posestnica v Župečji vesi, 4 krone. Bog plati!

(Katol. pol. društvo v Konjicah) bode v nedeljo, dne 11. julija popoldne ob 3. uri zborovalo v Konjicah. Častiti udje naj pripeljajo seboj še prijateljev našega društva.

(Občni zbor družbe duhovnikov Lavantske škofije). Na podlagi pravil § 20 se bo obhajal občni zbor za družbo duhovnikov Lavantske škofije dne 7. julija, to je prihodnjo sredo t. l. v kn. šk. konz. pisarni v Mariboru ob 10. uri predpoldнем. Pri tem občnem zboru volilo se bo sedem odbornikov na tri leta, kateri volijo izmed sebe vsled § 15 predsednika in predsednikovega namestnika, in izmed družbenikov ali pa tudi izmed sebe tajnika in denarničarja. Ne pričujejoči zamorejo glas za to volitev poslati pismeno občnemu zboru. Po izvolitvi odbornikov sledi volitev načelnika in prva odborova seja, pri kateri se bodo delile podpore prošnjikom, kateri so pismeno vložili svoje prošnje. K obilnemu vdeleževanju prijazno vabi

Predsedništvo družbe.

(Podporno društvo organistov) lavantske škofije se ustanovi. Osnovalni shod bode dne 20. julija v Celju. Bog daj najboljšega uspeha! Več prihodnjič.

(Zaveza slov. učiteljskih društev) priredi pri letosnjem glavnem zborovanju v Celju tudi koncert. Vse p. n. učiteljice pevke in učitelji pevci se prosijo, da se koncerta udeležijo in pravočasno oglasijo pri lokalnem odboru radi razpošiljanja glasov.

(Odbor za izvršitev priprav za veliko ljudsko slavnost), katera se bode vršila ob prilikah blagoslovljenja zastave »Celjskega Sokola« in otvoritve »Narodnega doma v Celju« dne 7. in 8. avgusta t. l.

naznanja, da je razposlal te dni dotična povabila vsem onim društvom, katerih imena so mu znana. Ker je pa pri velikem številu naših narodnih društev lahko mogoče, da smo to ali ono prezrli in ker želimo, da dobé dotična povabila vsa narodna društva, prosimo, da nam naj dotična društva, katera se bodo udeležila te slavnosti, naznanijo čim prej svoja imena, da jim zamoremo poslati vabila in pozneje vspored. Ob enem pa prosimo vsa ona društva, katera se nameravajo slavnosti dne 7. in 8. avgusta t. l. udeležiti, da nam svojo udeležbo in prilično število udeležencev v kratkem naznanijo, da nam bode mogoče preskrbeti še pravočasno vse potrebne priprave.

(Vspored Ciril-Metodove slavnosti), katero priredi bralno društvo v Jarenini v nedeljo, dne 4. julija v prostorih g. Karola Štefliča: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Slavnostni govor vlč. gosp. dekana Jožeta Fleka. 3. Prednašanje slavnostne pesmi »Sv. brata Ciril in Metod v Jarenini«. Med posameznimi točkami poje jareninski moški in mešani zbor. Potem prosta zabava. Zvečer zažiganje Ciril-Metodovih kresov in streljanje. Začetek ob 5. uri popoldne.

(Podpornemu društvu za slovenske visoko šolce na Dunaju) je pristopil č. g. Jakob Gruden, župnik v pok. v Ljubljani, kot ustanovnik v svoto 50 fl. Dalje je društvo prejelo iz Ljutomerja 24 fl., katere je med rodoljubi nabral g. dr. A. Mihalič, zdravnik v Ljutomerju. Iz Laškega trga pa je letos že v drugič poslal dario 13 fl. 50 kr. g. dr. Josip Kolšek, odvetnik. Vsem iskrena zahvala! Dalnje darove sprejema vlč. g. monsignor Fr. Jančar, župnik nemškega viteškega reda, na Dunaju, I. Singerstr. 7.

(Za duh. podporno družbo) so meseca maja in junija vplačali č. gg.: Frangež Jern. 21 gld. (ustan. dipl.), Murkovič Fr. 20 gld., Kitak Jak. 20 gld., Lekše Fr. 22 gld. (ustan. dipl.), Cestnik Ant. 12 gld., Kovačič Fr. 11 gld., Belšak Ant. 2 gld. (letn. do 1900), Tombah Jož. (letn. do 1899).

Nakup hipotek, posojila na vse kraje, kapital za stavbe in trgovine, posojila za obrtnike, nakup in prodaja posestev in zemljišč, **G. Schmidt, Berlin - Charlottenburg, Schlüterstr. 9a.**

R. Wieserja v Hoči pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah.

Zdravilski konjak za bolestnike in okrevalce, kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino.

34

V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsaki fari in po potrebi v vsaki občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec z dobrim in trajnim postranskim zaslужkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „**V. u. G.**“, Gradec, poste restante.

Mlin 10 minut od mesta Zlatara na Hrvaškem na tri tečaje zidan, v krasni okolici, s 4 orali oranice in livade, prodé se cenó. Več se izvá pri lastniku **Mirku Horvat**, pošta Končina (Hrvaško).

(Majspersko kmetijsko bralno društvo) priredi v nedeljo, dne 11. julija veselico z govorom, petjem in godbo. Pel bode domači mešan in moški zbor, obstoječ iz 12 pevcev in pevk. Začetek ob pol 5. uri. Vstopnina za neude 20 kr.

Iz drugih krajev. (Slovencev čast!) Dne 4. julija odkrijejo na Dunaju v prostorih vseučilišča spomenik slavnemu našemu rojaku in slovanskomu učenjaku dr. Fr. Miklošiču.

(Na Prekmurškem) so se v kratkem zgodile strašne reči. Kmet Matej Matjaš je dan pred praznikom presv. Rešnjega Telesa peljal travo z Murskega gozda. Ko se je z vozom zvrnil, se mu je kosa zraven v srce vpičila in je bil revež takoj mrtev. — Dne 26. junija je strela užgala v treh vaseh hiše, in je v eni zgorelo 5, v drugi 2 v tretji pa 1 hiša in v slednji je ubila tudi čevljarja.

(Stari krajev) in polkrajcarji pridejo iz veljave dne 1. julija 1898. Od takrat naprej do konca decembra 1899 bodo le še c. kr. javne blagajne sprejemale ta drobiž.

(Na Galiskem) se vsled deževja vse vode močno narasle. Mesto Kolomeja je bilo vse preplavljen. Med tem mestom in Turko pa je voda spodkopala stebre železniškega mosta in se je v nedeljo po polnoči most ravno takrat podrl, ko je poštni vlak čezenj vozil. Ubitih je bilo okoli 10 oseb, mnogo pa ranjenih.

Loterijne številke.

Gradec 26. junija 1897:	77, 55, 56, 51, 35
Dunaj » » »	85, 60, 14, 88, 39

Fulard-svila 60 kr.

do 3 gld. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obrazcih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana **Hennebergova svila** meter po 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damast itd. (blizu 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.) Poštne in carine prosto na dom. Vzorec obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje.

Tovarne za svilo **G. Henneberg** (c. in kr. dvor. lif.) **Zürich**.

Išče se **dekla**, katera bi stregla vpo-kojenemu duhovniku in oskrbovala hišna opravila. Naslov pové upravníštvo „Slov. Gosp.“

2-3

Naravna moravska kisla voda „**Šaratika**“ obsega enako bogastvo delujočih tvarin, kakor ogerske vode, prekosi jih pa s svojim prijetnim vokusom in deluje brez bolečin. 2-4

Izvrstna galicija

za škorpljenje goric od deželnega poljskega društva se prodava 1 kilo za 28 kr. pri trgovcu **R. Vračko** v novem poštnem hramu v Ptuj. 1-4

Uradne in trgovske

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru se dobijo

Za birmance lep spomin

in sploh za odrasle koristen molitvenik

„DUHOVNI VRTEC“

v V. natisu.

Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 250 straneh še poduk za sveto birmo in 169 svetih pesmi: velja nevezan s podobo vred 32 kr., v usnje vezan z zlatim obrezkom 85 kr., v usnje vezan z zlatim obrezkom s kopčo 95 kr.

Sv. birma,

Poduk in priprava za ta sv. zakrament za šolo in dom v III. natisu.

1 kom. velja 6 kr., 10 kom. 55 kr. in 100 kom. 4·50 gld.

Zagovor.

Sumniči se, da je podpisani pisal članek „Svoji k svojim“ v zadnji številki „Slov. Gospodarja“. Da se odstrani vsak sum, podpisani odločno izjavlja, da ni v nikaki zvezi z dotednjim člankom.

Na Pilštanju, dne 27. junija 1897.

Julij Schmidt, mlajši.

Trgovski pomočnik,

več v trgovini špecerijskega blaga, slovenskega in nemškega jezika zmožen z dobrimi spričevali, dober prodajalec, išče službe na spodnjem Štajarskem.

1-3

Dva pridna dijaka

iz nižjih razredov, najraji iz prvega gimnazijskega, sprejela bi se v prijetno stanovanje, skrbno nadzorstvo in zdravo prehranitev. — Več pové upravnštvo „Slov. Gosp.“ 1-3

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)
iz lekarne pri
„angelju varhu“
in tovarne far-
macevtičnih
preparatov

A. Thierry-ja
v Pregradi

pri Rogatec-Slatini.
Preskušen in potrjen
od zdravstvenih
oblastev.

Najstareje, najprist-
neje, najreelnejne in
najceneje ljudsko

domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolesti, želodčni krč itd. ter je vporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“. Vsah balzam, ki ne nosi zgoraj stopeče zeleno tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vrednejšo ponaredbo. Pazi naj se toraj vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupe nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodniškim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na angelju varha lekarna A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ugarske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpoljilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštнемu povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica. 1-30

Adolf Thierry, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Podrobni ceniki poštnine prosto.

Vsake vrste najboljše

oljnate barve, firneže in lake, polituro, politurlak, klej, lim, copiče itd. po skrajno znižani ceni ponuja prva slovenska obrt za narejanje barve, firneže in lake.

1-3

Martin Karba v Ljutomeru (Luttenberg).

Lepo barvana stanovanja so znak snage in omike. Ako pomislimo, da so barvane reči bolj trpežne, kakor nebarvane, sprevidimo, da barvanje stanovanj prav nič ne stane.

Svoji k svojim!

9-22

Ivan Rebek

umetni in stavbeni ključar v Celji

Poljske ulice 14 (Feldgasse) v lastni hiši.

Priporoča se preč. duhovščini in slavn. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela pri stavbah hiš in drugih poslopij, osobito za cerkvena dela, katera se najlepše krasijo z lepim in umetnim ključavnicaškim delom, kakor n. pr. kovane mreže za okna, različne okove za vrata, kovane predaltarske, nagrobne in vrtne ograje, različne svetilnike. Izdelujem železna vrata vseh slogov, različna štedilna ognjišča, katera imam tudi v zalogi.

Napeljujem vodovode in strelovode, hišne telegrafe in telefone. Prevzamem tudi vsa železna konstrukcijska dela, bodi si: strehe, stopnice, etvjetličnake itd. itd.

— Vse po najnižjih cenah. —

Načrti in proračuni brezplačno. — Za dobro delo jamčim.

!! Svoji k svojim !!

Naznanilo in priporočilo!

Podpisani najuljudneje naznanjam čast. duhovščini in slavnem občinstvu, da sem na prigovarjanje več gospodov si priskrbel zraven svojega dela tudi pravico in delavce za slikanje in dekoriranje sob in dvoran; tako tudi za razna druga pleskarska dela, za trgovske napise itd. Priskrbel sem si najslneje uzorce, kakor najbolje trajajoče barve, vse v velikem številu, tako, da zamorem z vsako še tako veliko firmo konkurirati. Po najnovejši metodi se zamorejo izdelovati vsa dela tudi po zimi, za katera dela jamčim vsled trajnosti in finosti. Častiti duhovščini se tudi za nadaljnja narocila prijazno priporočam za naslednja dela: Slikanje cerkva na presno »all fresco«, temperra, kasein silikat itd. Vse to slikam strogo po cerkvenih zahtevah. Dalje se priporočam za slikanje oltarnih slik, slik sv. družine, na platno slikane, križevih potov, transparentov za cerkvena okna, cerkvene in društvene zastave, — katere popolnoma dovršim, tako tudi cerkveno nebo (baldahin). Za vse to zadostuje mi naznaniti mero in kak damask, oziroma koliko se misli potrošiti.

Povsed naj velja geslo »Svoji k svojim«.

Priporočam se za obila naročila ter se biležim

Z vsem spoštovanjem

Ivan Nep. Gosar,

akad. slikar v Celju, „Narodni Dom“. (Štajarsko.)

20